

§ 42

Tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelman 2019 toteutumisen arviointi Helsingissä

HEL 2020-002414 T 11 00 03

Päätös

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto päätti hyväksyä esitetyn Helsingin kaupungin ympäristöpalveluiden tupakka- ja lääkelain mukaisen valvontasuunnitelman 2019 toteutumisen arvioinnin.

Kaupunkiympäristölautakunnan ympäristö- ja lupajaosto hyväksyi 23.11.2018 (208 §) tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelman päivityksen vuodelle 2019 osana ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelmaa 2015–2019. Tässä selvityksessä arvioidaan tupakka- ja lääkelain valvontasuunnitelman toteutumista vuonna 2019.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntiluvista peritään vuosittainen valvontamaksu. Helsingin kaupungin ympäristöterveydenhuollon taksa sisältää tupakka- ja lääkelain mukaiset vuosittaiset valvontamaksut.

Tupakkavalvonnan toteutuminen vuonna 2019

Tupakka- ja lääkelain valvonnassa keskityttiin huolehtimaan tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden sekä nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupahakemuksista ja luparekisterien ylläpidosta. Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntin kohteet on rekisteröity vuoden 2019 loppuun asti sekä Tarkastajajärjestelmä-tietokantaan että valtakunnalliseen ympäristöterveydenhuollon keskitettyyn VATI-järjestelmään. Resursseja runsaasti vaativasta kahden tietojärjestelmän rinnakkaiskäytöstä on tarkoitus luopua heti, kun laskutus saadaan integroitua VATiin.

Tupakka- ja lääkelain mukaisessa valvontasuunnitelmassa vuodelle 2019 suunniteltiin Helsingissä tehtäväksi 513 tarkastusta. Valvontasuunnitelman mukaisia tarkastuksia tehtiin yhteensä 530. Helsingissä tulisi sosiaali- ja terveysalan lupa- ja valvontaviraston (Valvira) ohjeiden mukaan tehdä vuosittain 433 tarkastusta tupakkatuotteiden vähittäismyyntipaikkoihin ja tupakointitiloihin. Näitä tarkastuksia tehtiin 361, joten Valviran tarkastustavoitteesta pystyttiin toteuttamaan noin 83 %. Näytteitä ei suunniteltu otettavaksi, eikä niitä myöskään otettu.

Tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupia käsiteltiin 118 ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupia 69.

Asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemuksia käsiteltiin yhteensä 33.

Helsingin kaupungin ympäristöpalveluilla oli edustus kaupungin hallintokuntien yhteisessä Savuton Helsinki-verkostossa sekä ehkäisevän päihdetyön Helsingin PAKKA-ohjausryhmässä ja pääkaupunkiseudun yhteisessä PAKKA-tarjontaryhmässä.

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden myyntipaikat

Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa keskityttiin tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden vähittäismyyntilupien käsittelyyn sekä luparekisterin ylläpitoon liittyviin tehtäviin. Helsingissä on noin 750 tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipaikkaa (tilanne 3.2.2020). Tupakkalaissa tarkoitettujen tuotteiden vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 328 suunnitelmallista tarkastusta tavoitteen ollessa 328 tarkastusta. Tarkastustavoite toteutui 100 %:sesti. Tarkastukset tehtiin erillisinä tarkastuksina vähittäiskauppoihin ja ravintoloihin. Valviran mukaan tarkastuksia tulisi tehdä vähittäismyyntipaikkoihin vähintään kerran kahdessa vuodessa, mikä tarkoittaa Helsingissä noin 375 tarkastusta vuodessa.

Tupakointitilat

Ravintolatupakointi on ollut kiellettyä vuodesta 2007 lähtien. Täyskiellostä huolimatta ravintolat ovat voineet rakentaa erillisen tupakointitilan. Tupakointitilat hyväksytään rakennusvalvontaviranomaisen toimesta, mutta tupakkavalvontaviranomaisella on merkittävä rooli tupakointitilan käytön ja toiminnan valvonnassa. Ympäristöpalveluiden tiedossa olevia tupakointitiloja on Helsingissä 85 (tilanne 3.2.2020). Määrä on hiukan vähentynyt edellisvuosista, koska ravintolat ovat remontoineet tupakointitiloja pois käytöstä. Valviran mukaan tarkastuksia tulee tehdä tupakointitiloihin joka kolmas vuosi, mikä tarkoittaa Helsingissä 28 tarkastusta vuodessa. Ravintoloihin, joihin on rakennettu erillinen tupakointitila, tehtiin 33 suunnitelmallista tarkastusta tavoitteen ollessa 30. Tarkastustavoite toteutui 100 %:sesti.

Yleisötilaisuudet

Tupakointi ulkoalueilla järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa on kiellettyä. Tupakkalain valvontaohjelman painopisteenä oli vuosina 2016 - 2017 tupakkalain säännösten noudattaminen ulkoalueilla järjestettävissä yleisissä tilaisuuksissa. Aiempina vuosina tarkastuksilla havaittujen puutteiden takia oli tarkoituksenmukaista suunnitella tarkastuksia myös vuodelle 2019. Tarkastukset tehtiin erillisinä tarkastuksina. Yleisötilaisuuksiin tehtiin viisi suunnitelmallista tarkastusta tavoitteen ollessa viisi tarkastusta. Tarkastustavoite toteutui 100 %:sesti.

Nikotiinivalmisteet

Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkojen valvonnassa keskityttiin vähittäismyyntilupien käsittelyyn sekä luparekisterin ylläpitoon liittyviin tehtäviin. Helsingissä on noin 350 nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkaa (tilanne 3.2.2020).

Nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntipaikkoihin tehtiin 162 suunnitelmalista tarkastusta tupakkatuotteiden ja nikotiininesteiden tarkastusten yhteydessä tavoitteen ollessa 148 tarkastusta. Tarkastustavoite toteutui 100 %:sesti.

Toteutunut ja laskennallinen työpanos

Valvontasuunnitelmassa vuodelle 2019 henkilöstöresursseja oli kaikkien tupakka- ja lääkelain valvontaan arvioitu käytettävän 3,8 henkilötyövuotta (htv). Tupakkavalvontaan käytettyä työaikaa on vaikea määrittellä tarkasti, koska valvontaa tekevien viranhaltijoiden tehtäviin kuuluu myös muita kuin tupakkavalvonnan tehtäviä. Tupakkavalvontaan käytetyn työajan toteutumisen arviointi perustuukin käytettävissä olevan henkilöstön määrään, tarkastusmääriin sekä päätösten ja selvitystöiden mukaan tehtyyn arvioon.

Suunnitellusta työpanoksesta toteutui arvion mukaan 3,9 henkilötyövuotta. Suunnitelmalliseen tupakkavalvontaan käytettiin 1,2 henkilötyövuotta. Muuhun tupakkalain mukaiseen valvontaan käytettiin 2,7 henkilötyövuotta.

Tulot tupakkavalvonnasta

Tupakkavalvonnasta saadut tulot olivat 877 281 euroa.

Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupahakemusten sekä nikotiininesteiden vähittäismyyntiä koskevan ilmoituksen ja tukkumyynti-ilmoituksen käsittelystä peritään maksu.

Vuonna 2019 hakemusten ja ilmoitusten käsittelystä perittiin 35 100 euroa. Tupakkatuotteiden, nikotiininesteiden ja nikotiinivalmisteiden vähittäismyyntilupien haltijoilta sekä tukkumyyntipaikoilta peritään myyntipistekohtainen vuosittainen valvontamaksu, mikä kattaa myös kaiken suunnitelmallisen valvonnan. Vuonna 2019 vuosittaisia valvontamaksuja perittiin 809 875 euroa.

Asuntoyhteisöjen tupakointikieltohakemusten käsittelystä peritään maksu. Vuonna 2019 hakemusten käsittelystä perittiin 22 400 euroa.

12.03.2020

Tupakka- ja lääkelain mukaisesta valvonnasta saadut tulot eivät ole kohdentuneet ympäristöpalveluissa tehtävään tupakkavalvontaan, vaan valvontatulot menevät Helsingin kaupungille.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, vs. terveystieteiden tohtori, puhelin: 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintoviras-
to (Helsingin toimipaikka)

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijä

yksikön päällikkö
Pertti Forss

Lisätiedot

Anna Petäjaniemi, vs. terveystieteiden tohtori, puhelin: 310 32059
anna.petajaniemi(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote

Etelä-Suomen aluehallintoviras-
to (Helsingin toimipaikka)